

Република Српска
ГРАД ДОБОЈ
ГРАДОНАЧЕЛНИК
ГРАДСКА УПРАВА

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА СТРАТЕШКО ПЛАНИРАЊЕ, ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ И ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

Цара Душана бб, 74000 Добој; Телефон: +387 53 250 096; Факс: +387 53 242 001/242 002
E-mail: eu@doboj.gov.ba; investicije@doboj.gov.ba; strategije@doboj.gov.ba; www.doboj.gov.ba

Извјештај

о анкетирању пословног сектора на подручју

Града Добоја

Добој, јануар 2020. године

Садржај

Увод.....	3
Анализа.....	4
1. Основне информације о предузећу/занату.....	4
2. Радна снага.....	6
3. Инвестиције и инвестициони планови.....	7
4. Јавне услуге и односи са локалном управом.....	8

I. Увод

У циљу истраживања потреба пословног сектора, Град Добој најмање два пута годишње спроводи анкетање одређеног броја привредних субјеката¹. Анкетни упитник обухвата четири области и то:

1. Основне информације о предузећу/занату
2. Радној снази
3. Инвестицијама и инвестиционим плановима предузећа
4. Јавним услугама и односу са локалном управом (Града Добоја)

Сврха и циљ анкетираниог упитника се односи на квалитет пружања јавних (комуналних) услуга, потреба за радном снагом, предлоге за инвестирање у инфраструктури, њихове сугестије за развој 12 приоритетних тема као и питања која се односе на пословање и инвестирање у њиховим фирмама/занатима.

¹Према препоруци Комисије ЕУ предузећем се сматра сваки субјект укључен у економску активност, без обзира на правну форму. Ово укључује особе које се саме запошљавају и породичне бизнисе који се баве обртом или другим активностима, као и партнерства и удружења која су редовно укључена у економске активности. **Извор:** Commission Regulation (EC) No 70/2001 of 12 January 2001 on the application of Articles 87 and 88 of the EC treaty to State aid to small and medium-sized enterprises.

II. Анализа

Ово истраживање је спровело Одјељење за стратешко планирање, европске интеграције и локални економски развој и обухватило је анкетавање 35 привредних субјектаса подручју града Добоја. 15 привредних субјектас је анкетирано на сајму за запошљавање, а 20 привредних субјектас анкетирано је у њиховим објектима.

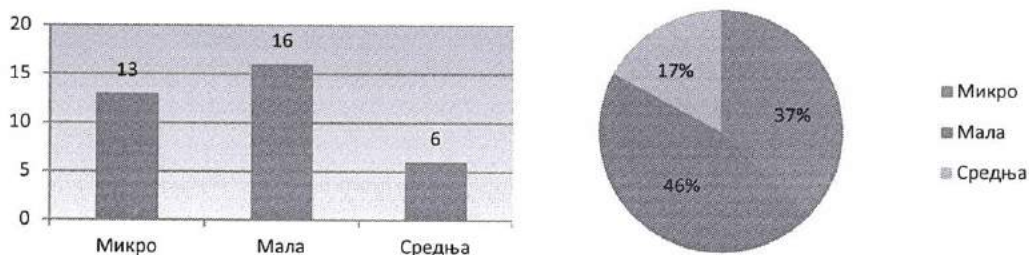
Увид у резултате истраживања, како смо навели, вршиће се по областима у Анкетном упитнику, а приказ истих започињемо са основним подацима о предузећу, затим радној снази, па инвестицијама и инвестиционим плановима предузећа и на крају са јавним услугама и односу са локалном управом.

1. Основне информације о предузећу/занату

1.1 Дјелатност вашег предузећа/заната? Наведите главне производе или услуге?

Према величини; највећи број анкетираних предузећа спада у категорију мала предузећа (46%), затим у категорију микро (37%), док у категорију средњих предузећа (17%)².

Табела бр. 1 приказ бројчаног стања испитаника-предузећа

Графикон бр. 1
Процентални приказ узорка

²Категорија микро, малих и средњих предузећа састоји се од:

а) Средња предузећа која запошљавају мање од 250 особа и чији годишњи промет не прелази 50 милиона еура, и/или укупан годишњи биланс не прелази 43 милиона еура.

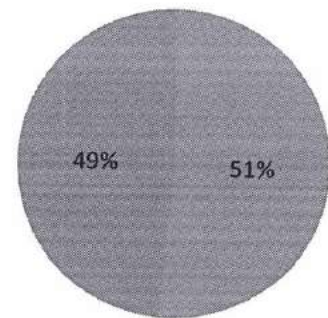
б) Мало предузеће је оно које запошљава мање од 50 особа и чији годишњи промет и/или укупан годишњи биланс не прелази 10 милиона еура.

ц) Микро предузеће је оно које запошљава мање од 10 особа и чији годишњи промет и/или укупан годишњи биланс не прелази 2 милиона еура.

Извор: Commission regulation (EC) No 70/2001 COMMISSION RECOMMENDATION of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises (notified under document number C(2003) 1422) (Text with EEA relevance) (2003/361/EC), Official Journal of the European Union.

У табели бр.2 приказани су резултати по врсти: трговина на велико и мало, грађевинарство, производни сектор и саобраћај и везе. Од тога примарна дјелатност 26 субјеката је трговина на велико и мало, 12 спада у производни сектор, 5 спада у грађевинарство и 2 спадају у саобраћај и везе. У графикону бр.2 наведен је приказ података о организационој форми пословних субјеката. Дакле, од укупног узорка испитаних по организационој форми 51,4% чини друштво са ограниченом одговорношћу, а 48.6% су самостални предузетници.

Табела бр. 2 По врсти: трговина на велико и мало, грађевинарство, производни сектор и саобраћај и везе

■ Друштво са ограниченом одговорношћу
 ■ Самостални предузетник

Графикон бр. 2
 По организационој форми предузећа

1.2. Наведите проценат од укупног пласмана оствареног према потрошачима у следечим билансима (укупан треба да буде 100%)

Табела бр. 3 Приказ по географској области

Врста предузећа	У оквиру града Добоја	У другим дјеловима БиХ	У другим земљама регије	У другим ЕУ или свјетским земљама	Укупно 100%
Микро	80%	17%	2%	1%	100%
Мала	46%	27%	16%	11%	100%
Средња	59%	30%	6%	5%	100%

У приказаној табели бр. 3 подаци указују да микро предузећа 80% пословних активности врше на подручју града, мала предузећа скоро половину својих пословних активности врше на подручју града 46%, а остатак пословних активности врше највише у другим дјеловима БиХ 27%, док су анкетирана средња предузећа највише базирала пословање на подручју града 59%. Подаци из горе приказане табеле нам показују да анкетирана предузећа велику већину својих пословних активности врше на подручју града и у оквиру БиХ, док је врло мали проценат пословних активности оријентисан на инострано тржиште.

2. РАДНА СНАГА

2.1. За наведене периоде, дајте процјену броја стално запослених? Колико сте радника запослили у последњих 12 мјесеци?

Табела бр. 4 Приказ запослених у периоду 2019 – 2020

Врста предузећа	Тренутно запослених	Запослених у 2019. години	Напустило/отпустили у 2019. години	Пензионисано у 2020. години	Планирано у 2020. години
Микро	68	8	5	0	20
Мала	410	89	28	6	90
Средња	956	150	25	1	115
УКУПНО	1434	247	58	7	225

Подаци у табели 4. указују да анкетирана предузећа тренутно имају 1434 запослених, да је број запослених крајем 2018. године износио 1252 што значи да се број запослених у 2019. години повећао за 15% на односу на број запослених у 2018. години. Анкетирана предузећа планирају да додатно запосле 225 радника у 2020. години што представља повећање од 15% запослених у односу на 2019. годину, настављајући позитиван тренд раста броја запослених из године у годину. Подаци показују да анкетирана микро предузећа планирају да запосле 20 нових радника у 2020. години што представља повећање од 30% на односу броја запослених у 2019. години, а анкетирана мала предузећа планирају да запосле 90 нових радника у 2020. години што представља повећање од 22% на односу тренутног броја запослених док планирано повећање радне снаге у анкетираним средњим предузећима износи повећање од 12% на односу на 2019. годину.

2.2 Да ли ваше предузеће тренутно има проблем са недостатком радника и ако је одговор да који су разлози за недостатак радника?

Табела бр. 5 Приказ недостатка радника и разлози недостатка

Брста предузећа	ДА	НЕ	Недостатак радника са одговарајућим квалификацијама	Незаинтересованост радника са одговарајућим квалификацијама
Микро	6	7	2	4
Мала	13	3	8	5
Средња	5	1	4	1

Обрађени подаци у табели бр. 5 указују да 69% од анкетираних предузећа имају проблем са недостатком радника, с тим да овај проблем је присутнији код малих предузећа (81%) и средњих предузећа (83%) у односу на микро предузећа (46%). Подаци у табели бр. 5 нам указују да 56% анкетираних предузећа која су навели да имају проблем са недостатком радника су као разлог томе навели недостатак радника са одговарајућим квалификацијама док 44% су навели незаинтересованост радника са одговарајућим квалификацијама као разлог недостатку радника. У микро предузећима проблем незаинтересованости радника (66%) је присутнији него у малим (38%) и средњим (20%) предузећима, гдје је недостатак радника са одговарајућим квалификацијама пуно већи проблем, мала (62%) и средња (80%) предузећа.

3. ИНВЕСТИЦИЈЕ И ИНВЕСТИЦИОНИ ПЛАНОВИ

3.1. Да ли је Ваше предузеће/занат власник просторија у којима ради или их закупљује?

Табела бр. 6 Приказ односа власника и закупца пословних простора

Врста предузећа	Власник	Закупац
Микро	4	9
Мала	12	4
Средња	4	2

Подаци из табеле бр. 6 нам указује да је већина малих (75%) и средњих (66%) предузећа власници пословних простора у којим послују док је само 30% микро предузећа у власништву пословних простора из којих послују.

3.2. Да ли је имовина коју у граду посједујете или закупљујете довољно велика да вам омогућава проширење ваших пословних/производних капацитета ?

Табела бр. 7 Да ли пословни простор задовољавају потребе за проширење

Врста предузећа	Да	Не
Микро	8	5
Мала	14	2
Средња	5	1

Подаци из табеле бр. 7. нам указује да пословни простори код 77% анкетираних предузећа задовољавају њихове тренутне потребе а и потребе проширења ако буде потребе.

3.3. Да ли планирате инвестиције у циљу повећања производње (проширење услуга) у овом граду?

Табела бр. 8 Планирање инвестиција за повећање производње или услуга

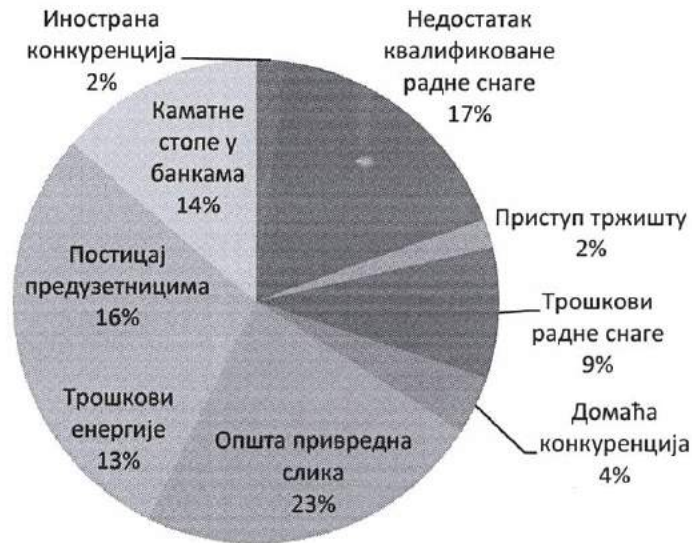
Врста предузећа	ДА	Почетак инвестиције	Укупан износ инвестиција	Укупан број нових радника	Разматрамо могућност	НЕ
Микро	7	2020	860000КМ	24	1	5
Мала	11	2020	1900000КМ	65	2	3
Средња	4	2020	3000000КМ	80	2	0

Горе приказани подаци нам указују да 63% анкетираних предузећа планира нове инвестиције, са почетком инвестиција 2020. године, укупне вриједности инвестиција од 5.760.000КМ и да ће реализација ових нових инвестиција допринијети отварању 169 нових радних мјеста. Подаци из анкете нам показује да средња предузећа, то јест њих 66%, планирају проширење производње/услуга и отварању 80 нових радних мјеста са инвестицијама укупне вриједности од 3.000.000КМ, док 69% анкетираних малих предузећа планира инвестиције укупне вриједности од 1.900.000КМ са циљем проширења производње/услуга и отварању 65 нових радних мјеста, а 54% микро предузећа планира да прошири своју производњу/услуге и отвори 24 нова радна мјестаса инвестицијама укупне вриједности од 800.000КМ.

4. ЈАВНЕ УСЛУГЕ И ОДНОСИ СА ЛОКАЛНОМ УПРАВОМ

4.1. Којим од следећих фактора нисте задовољни (до 4 одговора)?

Графикон бр. 3 Приказ незадовољства испитаника (%)

Резултати анкете указују да су анкетирани испитаници највише незадовољни општом привредном сликом и то 23%, затим незадовољни недостатком квалификоване радне снаге и то 17%, као и подстицајима предузетницима (16%) и високим каматним стопама у банкама (14%). Најмање примједби анкетирани испитаници су имали на пристап тржишту и то 2%.

4.2. Како оцјењујете квалитет следећих јавних/комуналних услуга у граду Добоју?

Табела бр. 9 Приказ оцјене квалитета комуналних услуга у граду Добоју

Врста комуналне услуге	Врста одговора				
	Изузетно добро	Добро	Задовољава	Лоше	Без мишљења
Одржавање путева	1	7	13	9	4
Инфраструктура (вода, струја, канализација)	1	18	9	1	6
Јавна безбједност	3	18	8	0	3
Дозволе од Електродистрибуције	5	15	4	1	8

<i>Дозволе од Водовода</i>	1	19	6	1	6
<i>Одвоз отпада</i>	6	15	6	0	2
<i>Гријање</i>	3	10	5	1	11
<i>Водовод</i>	4	13	5	2	2
<i>Јавни превоз</i>	0	7	6	3	17
<i>Паркинг</i>	0	7	6	15	6

Горе приказани подаци показује да су анкетирани привредни субјекти већином задовољни са комуналним услугама које им пружа Град Добој, једино су незадовољни са стањем паркинга у Граду Добоју, њих 50% оцјенивши ту услугу као лошу. Анкетирани привредни субјекти су врло позитивно (задовољава, добро и изузетно добро) оцијенили одвоз отпада њих 93%, и јавну безбједност њих 90%. Велики број анкетираних испитаника њих 51%, били су без мишљења у вези услуге јавног превоза.

4. 3. Да ли сте као представник предузећа/заната икада остварили професионални контакт са доле наведеним особама или организацијама? Ако је одговор Да, оцијените сарадњу?

Табела бр. 10 Приказ остварених професионалних контаката са наведеним особама или организацијама

<i>Особа или организација</i>	<i>ДА – остварен контакт</i>	<i>НЕ</i>	<i>Уколико је одговор ДА, како оцјењујете сарадњу?</i>		
			<i>Добро</i>	<i>Задовољава</i>	<i>Лоше</i>
<i>Градначелник</i>	13	18	10	2	1
<i>Замјеник град.</i>	9	22	6	3	0
<i>Катастар</i>	22	9	12	7	13
<i>Одјељење за пољопривреду</i>	19	12	14	4	1
<i>Одјељење за финансије</i>	15	16	11	4	0
<i>Одјељење за урбанизам</i>	18	12	12	5	1

<i>Одјељење за инспекцију</i>	<i>19</i>	<i>9</i>	<i>13</i>	<i>6</i>	<i>0</i>
<i>Пореска управа Добој</i>	<i>29</i>	<i>2</i>	<i>25</i>	<i>3</i>	<i>1</i>
<i>БИРО Добој</i>	<i>21</i>	<i>11</i>	<i>16</i>	<i>4</i>	<i>1</i>
<i>Привредна комора</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>11</i>	<i>2</i>	<i>0</i>
<i>Комунална полиција</i>	<i>11</i>	<i>21</i>	<i>9</i>	<i>2</i>	<i>0</i>
<i>Реализација домаћих или иностраних пројеката</i>	<i>13</i>	<i>20</i>	<i>11</i>	<i>2</i>	<i>0</i>
<i>Сарадња са комерцијалним банкама</i>	<i>26</i>	<i>5</i>	<i>22</i>	<i>4</i>	<i>0</i>

Подаци из табеле бр. 10 нам показују да су анкетирани привредни субјекти највише контаката остварили са пореском управом Добој и да су ту сарадњу оцијенили врло позитивно, 86% анкетираних је дало оцјену добро а 10% је дало оцјену задовољава сто укупно чини 96% испитаника који су оцијенили рад пореске управе Добој позитивно. Сличну позитивну оцјену од стране анкетираних су добиле и комерцијалне банке, гдје је чак 100% испитаника дало позитивну оцјену а 86% њих је оцијенило сарадњу са комерцијалним банкама као добро. Услуга са најлошијом оцјеном од стране анкетираних је катастар, гдје је 59% испитаника оцијенило рад катастра лоше. Анкетирани привредни субјекти су најмање контаката остварили са замјеником градоначелника, њих чак 71% никад није имало никакав контакт са замјеником градоначелника али се мора нагласити да сви они који јесу имали контакт су тај контакт оцијенили позитивно.

4. 4. У домену подршке предузетницима и развој предузетништва на шта, по Вашем мишљењу, треба Град да стави акценат у будућем периоду?

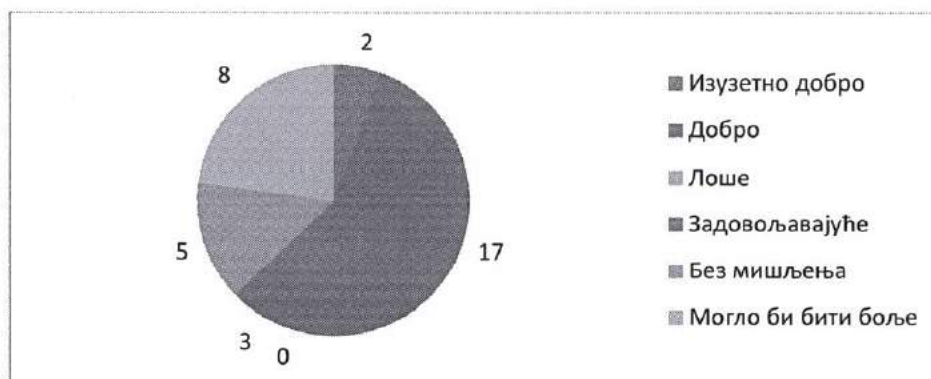
Графикон бр. 4 Приказ приоритета Града у наредном периоду

Испитаници су према графикону бр.4 највећи акценат за наредни период ставили на подршку локалним фирмама и то са 25%, затим подршци развојне снаге и изградњи индустријских зона и технолошких паркова по 18%, а најмање су се одређивали за директну помоћ менаџменту у износу од 3 %.

4.4 Ваше генерално мишљење о локалној самоуправи?

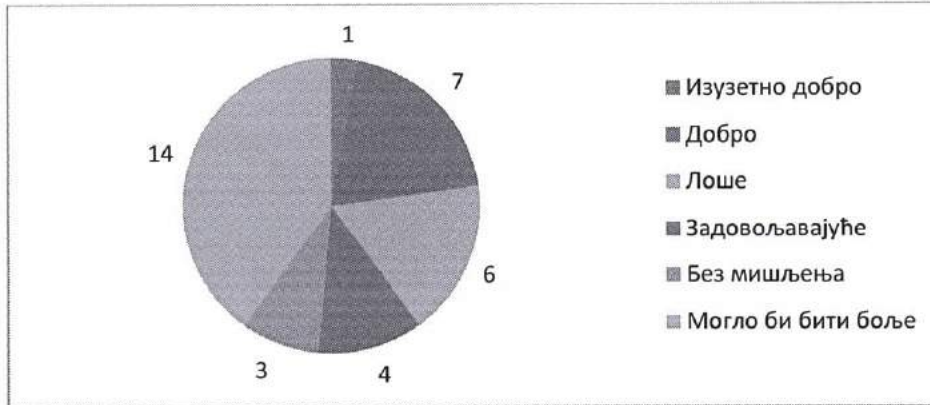
Графикон бр. 5 Приказ мишљења испитаника о Градској управи

Подаци на графикону указују да 49% испитаника има добро мишљење о градској управи; док са друге стране 23% испитаника мисли да би могло да буде боље, а 14% испитаника је без мишљења.

4.5. Ваше генерално мишљење о квалитету живота у граду Добоју?

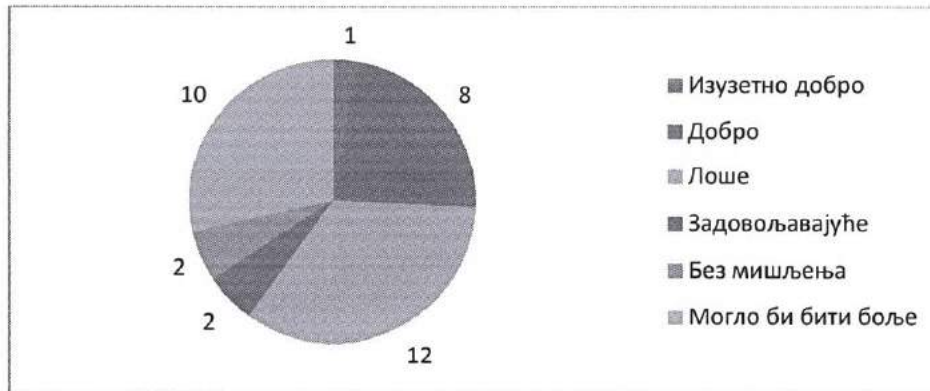
Графикон бр. 6 Приказ о квалитету живота у Добоју

Графикон бр. 6 показује да су се испитаници изјаснили да квалитет живота није на завидном нивоу, 40% мисли да би могло да буде боље, а 18% се изјаснило да је лош квалитет живота у граду Добоју. Са друге стране њих 20% мисли да је живот у граду Добоју добар, 11% испитаника мисли да је задовољавајући а 3% мисле да је изузетно добар.

4.5. Ваше генерално мишљење о вашем Граду као мјесту за пословање?

Графикон бр. 7 Приказ мишљења о Добоју као мјесту за пословање

Подаци показују да 34% испитаника сматра да град Добој лоше подручје за пословање, а њих 28% мисли да би могло да буде боље. Са друге стране њих 22% мисли да је ово подручје добро за пословање, а 5.7% испитаника мисли да задовољавајуће пословати у Добоју и 5.7% анкетираних је било без мишљења.

4.5.1. Шта је то што сматрате позитивним за пословање у овом Граду?

Најчешће позитивне квалификације које су навели испитаници су:

- а) Повољан географски положај града Добоја
- ц) Град Добој је туристички центар регије.

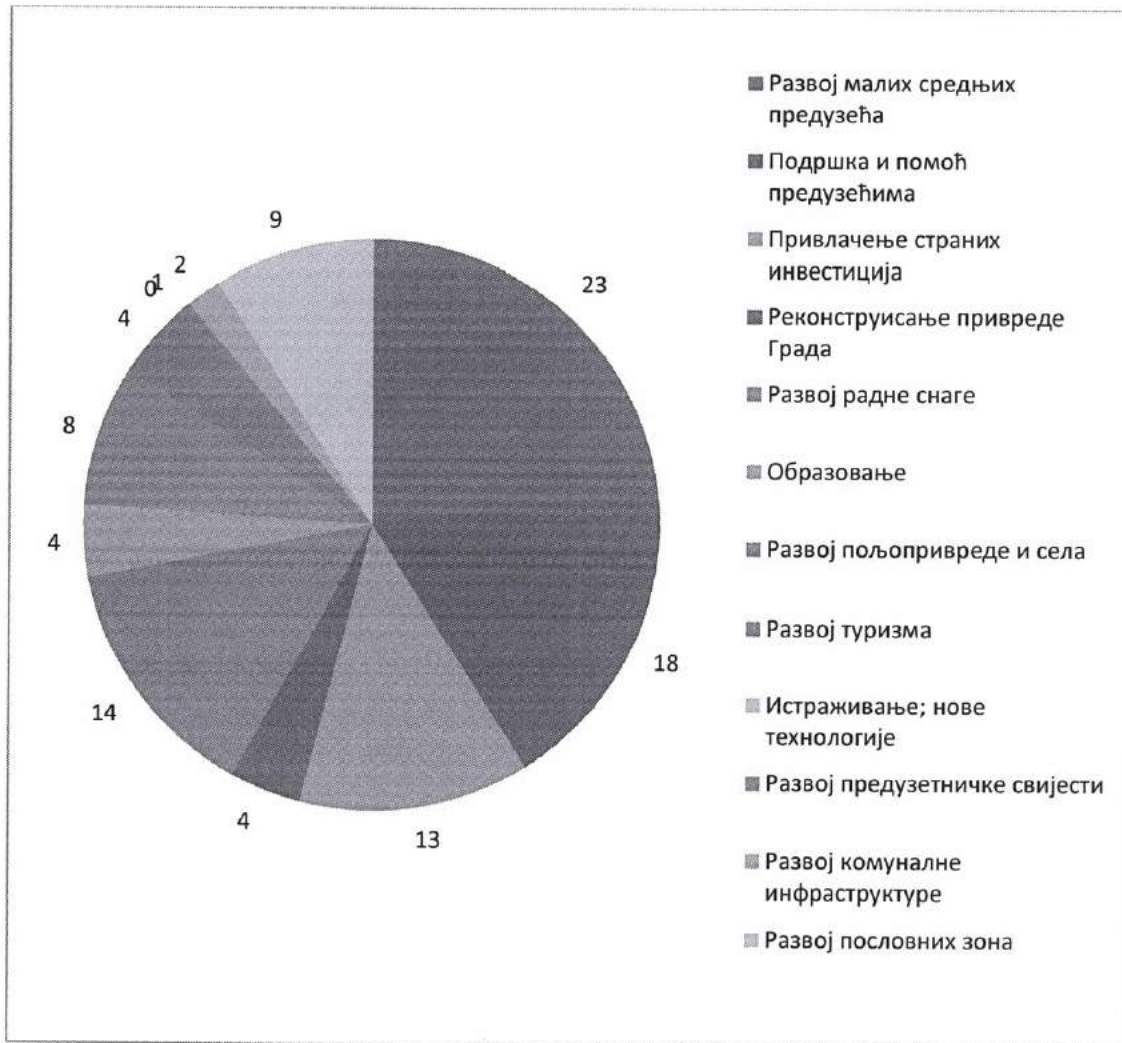
4.5.2. Шта је то што сматрате негативним?

Најчешће негативне квалификације које су навели испитаници су:

- а) Високе цијене комуналија (струја, вода, гријање)
- б) Велики порези према држави
- ц) Одлазак младих
- д) Лош квалитет живота у граду Добоју
- е) Недовољно искориштен географски положај града
- ф) Недостатак индустријске зоне
- г) Мањак сарадње међу послодавцима
- х) Недостатак квалификоване радне снаге
- и) Лоша транспортна повезаност са околним мјестима

4.6. Које су три најкритичније приоритетне теме којима треба Град да се бави у наредном периоду?

Графикон бр. 8 Приказ мишљења о приоритетима у наредном периоду

Приказани подаци у графикону бр.8 јасно указују да се највише анкетираних привредника одлучило да су три најкритичнија приоритета којима Град треба да се бави у наредном периоду: развој малих и средњих предузећа са 23%, затим подршка и помоћ предузећима са 18% и развој радне снаге са 14%, у смислу њихове преквалификације.

Извјештај сачинио:

Ален Божичковић

Ален Божичковић

Андреа Марковић

Андреа Марковић

в.д. НАЧЕЛНИК ОДЕЉЕЊА

39т Љубиша Лукић

Љубиша Лукић